

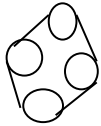

**UNITING CHURCH IN AUSTRALIA: LOTU COKOVATATI KO E OSITERELIA
KONIFEREDI NI VITI: VAVAKOSO LOTU E ADELAIDE, BRISBANE, CAIRNES,
DARWIN, MELBOURNE, PERTH, SYDNEY, TOWNSVILLE...**

Maji 25, 2018: Na Curu Vakatu ki Jerusalemi: Na rarawa nei Jisu :sa lomani keda na Kalou: Lede 6 [Lent 6]: Nodai naki meda veikilai dina sara [bonding-gathering and knowing each other-Base 1], me vakatorocaketaki ka vakavou na noda bula vakayalo. Affirmation-sharing our spiritual journeys-Base 2] kei na noda cakacakataka se vakadewataka na veika eda sa rawata [caring/sharing-Base 3]. Sa vaka na qito na Baseball ka va na kena i cegu; e tolu na naki ni noda veitokani. Ni rawa kece eda sa rawata e dua na kai ka eda sa yacova nai naki ni qito se veitokani [Home Base].

NODA VEIKILAI

Me vakayacori e dua na porokaramu ka rawa ni vuaka na noda veikilai vinaka. Eda soqoni, lululu, veitalanoa ka veiwasei talanoa. Tekivu na soqo ena gunu ti se qai vakayacori ni oti na vuli. Me dau qaraumi na vakayagataki ni sevusevu me kua ni vakadaroya na mai lotu ena Siga Tabu kei na nomu cakacaka

NODA BULA VAKAYALO

1. Ena macawa oqo na Siga ni Turaga 25 Maji, 2018: e na wasei vakarua nai vaqa ni macawa, nai matai: Na Curu Vakatu [Palm Sunday] Me vaka eda dau vakabibitaka ka vakakina ena vuqa na veivale ni lotu vakaViti; ka ra dau vakaitavi kina na luveda. E dau vakananumi kina na Nona a vodoka na luvu ni asa ko Jisu, ka sega ni ose me vaka e dua na turaganivalu qaqa me valuta na meca. Era sa kila na lewe ni vanua edau ka dredre meda qai dauvodoka vakadua e dua na ose se asa baleta ni sa kila [wild]. E vaka talega kina na asa ni sa bera ni vodoki vakadua, ia ea yaco na cakamana levu ni a vodoka ga ko Jisu ka sa manoa sara na asa ko ya, ka kauti Koya sara yani ki Jerusalemi. Ea vodo ena asa ka sega ena ose, sa dusia ga ni tui oqo e dua tani mai na nodra nanamaki na Isireli. Sa dusia talega na Nona dravudravua, malumalumu se tuvanua ga, ia sa koto kina e dua na ka mana veivakurabuitaki. Sa salavata na Nona vodo asa oqo kei na nodra kailavaka na lewe ni vanua ena nodra vaka 'Osana'-Save I pray! [Ps 118:25] ka vakaibalebaletaki ni oqo edua na tui ka sa mai vakayacora na Nona veivakabulai se veivakagalalataki. Ena qai kunei ga se sala cava e mai vakayacori kina na veivakabula se veisereki oqo? E rau sema vata vinaka kei nai karua ni naki ni siga oqo. Na kenai karua: Na Rarawa nei Jisu [Passion Sunday], e sega so ni da dau vakabibitaki vakalevu, ka sa dodonu me vakabibitaki talega. Ko Jisu sa vakarautaki Koya ena Nona rarawa kei na Nona mate ena kauveilatai, me cabora nai soro donu [raica nai balebale ni

soro mai na VTM [Taro 3 kei na 4 enai Vola ni Sere ni Lotu Wesele e Viti, se nai vola me baleta nai soro ena nomu Lotu], me vakayacora kina na Nona cakacaka ni veivakabulai kei na veisereki mai nai valavalaca. Na 'Osana' ni lakolako ki Jerusalemi, me ia na veivakabulai sa na yaco ena mua ni macawa tarava ena kauveilatai. Erau yaco ruarua tiko ena mua ni macawa oqo, ka sa dodonu me rau dau vakabibitaki ruarua. Sa koto era na kenai vakamacala leleka. Sa liu na Curu Vakatui ka tarava na Rarawa nei Jisu. Mo ni vosota ni na balavu na lesoni oqo.

A. Aisea 50:4-9a: I. Nai vakamacala me baleta nai vola nei Aisea, mo raica ga ena lesoni ena macawa sa oti, eda sa na goleva sara na lesoni ena macawa oqo: Na wase 50 e tiko ena loma ni vola nei Aisea ka vakaraitaka kina na Nona dauvosota na Kalou, ka sa solia na vakacegu kei nai Nuinui ni bula. Na vakasama cecere sa vakaraitaka vakalevu cake ko Aisea mai vei ira na parofita me baleta na Mesaia ko ya, nai Vakabula Daurarawa [Suffering Servant] kei na Turaga cecere ka kaukauwa [Sovereign Lord], ena wase 49-66; ka sa qai mai vakamatatataki sara enai VTV. **II. Na 50: 1-3**, sa yalataka na Kalou na Nona veitaqomaki baleta ni sa sega ni lekaleka na ligana, ka sa ologi keda kece sara. Sa dei tu ga na Kalou, ia koi keda ga eda sa lako tani mai Vua. Sa voqa kina na vakasama nei Osea na Parofita ko ya, na dina ni Kalou, ni lomana na watina ko Isireli, kei na nona vakadrecike ka talaidredre na watina, ia sa lakova tikoga yani me lesu tale vua baleta ni lomani koya. **III. Mai na 50: 4-9** sa dua veiiratou na 'Sere ni Dauveiqaravi' [Servant Song]. Sa tekivu ga ena nona vakadeitaka na parofita ni Dauveiqaravi oqo sa solia Vua ko Jiova na vosa e ganita me cavuta ka me veivakayaloqaqataki ka veivakacegui. Sa vakayadrati koya ena veimataka me wilika ka rogoca na vosa ni Kalou ka me kakua ni gole tani mai kina. Sa vakaraitaka na parofita na cakacaka ni 'Turaga ko Jiova' ka vakalougatataka na 'yame' me vosa kina, na 'daliga' me rogo ka kila na vakasama vuku yalomatua vaKalou, ka me vakayacora na cakacaka ni veivakavulici. Sa vakaitavi na veitiki ni yago: na 'dakuqu' mei sasabai vei ira na dauveiyaviti, na 'baluqu' mai vei ira na 'dauveivuti' [veivakamaduataki], na 'mataqu' mai vei ira na dauveivakalialiai se veivakacacani. Sa dusia na veika dredre sa yaco vua nai talatala ni 'Turaga ko Jiova,' ka sa vosota na veika rarawa. Sa sotava na veika dredre oqo na Dauveiqaravi baleta ga ni vakadeitaka na Nona talairawarawa ki na veituberi ni Turaga ko Jiova. Ena noda vakavakadewa na Lotu VaKarisito ni sa baleta na Mesaia, ko ya ko Jisu. Sa boroya nai yaloyalo ni veika e vakayacora ko Jisu ena Nona veivakatavulici kei na veika rarawa ea yaco Vua kei na Nona a lauvako ena kauveilatai ena vukuda na tamata me rawa kina na noda vakabulai. **IV.** Na noda nanuma ni rawa meda bula ena taudaku ni Nona bula na Kalou, se bula vakataki keda ga ka me kua ni tiko kina na

Kalou, sa dua na veivakacalai levu, sa vakuria ga na levu ni leqa ni noda bula na tamata. Sa lomani keda tikoga na Kalou, ka waraka na gauna me vakavouya kina na Nona veiyalayalati kei keda, oqori sa mai vakayacora na Mesaia ko Jisu. V. *Ni da wilika na veitikina oqo sa rawa ga ni da raica kina na nona talairawatrava nai 'talatala' me vakayacora na loma ni Kalou. Sa dusia talega na nodai tavi na tamata vakabauta ka meda na talairawarawa ka vakayacora na loma ni Kalou. Na veika dredre e yaco se ena yaco sa tiki ga ni bula sa lakova oti ko Jisu ka qaqa kina, ia eda na lakova talega na muri Jisu...me dei ga na noda ravita na Kalou ena noda bula, ka me yaco tikoga na Nona lewa kei na Nona loloma ena noda bula na tamata.*

B. Same 118:1-29: [Same ni Curu Vakatui] I. *Mai nai ka 5 ni wasewase ni Same [107-150, sa salavata kei nai otioti ni vola nei Mosese na Lako Yani, ena Nona na veivakabulai levu ni Kalou. E levu na Same oqo ea vola ko Tevita ka vakabibitaki kina na Vosa ni Kalou, ena Nona vakavinavinakataki ka vakacaucautaki kina na Kalou, kei na Nona veisereki ka veivakabulai. Sa vakayagataki vakalevu na veisame oqo ena sere, se same ni vakavinavinaka ka vakacaucautaka na Kalou ena gauna ni soKalou. II. 118: 1-29: Sa lako sivita na vakasama ni Same oqo na Nona veisereki ka veivakabulai na Kalou. Era sa yaco sara ko ira na kauvakabobula oqo [slaves] mera vakatokai mera 'noqu tamata [my people]. Na nodrai lakolako na mata tamata oqo, era sa lako sara ki na Vale ni Soro ka ra curu sara yani ena 'matamata ni koro.' Sa vakaraitaka ga na curu yani vakayalo ki nai serau ni Kalou, na gauna kei na vanua ga me sa ia ga kina na vakarokoroko kei na vakavinavinaka Vua na Kalou. Era sa vakayacora na tamata nira sa vakadinadinataka tikoga 'ni sa sega ni mudu na Nona loloma' na Kalou. Sa na voqa na vosa oqo vua na tamata sa vakadinadinataka na vinaka ni vakararavi Vua na Kalou ena veigauna kecega. Na Kalou e sega sara ni veisautaka na Nona loloma, sa dei tu ga, ia koi keda ga meda veisau. III. Sa vakaraitaka na lako mai ni Mesaia, na vatu sa cati, sa yaco mei vakadei ni vale: 'A vatu era sa cata ko ira na matai ni vale, sa yaco me kenai vakadei ena tutu ni vale [22]. Eda raica ni vakamakaretaki ka vakadeitaki sara enai VTV ka dusi Jisu Karisito ga, ni sai Koya na Vatu ea cati, o Koya era cata nai liuliu ni lotu, ka ni ko Koya ga na YAVU me vakadeitaka na bula, ka sega tale e dua, [Luke20:17; Cakacaka 4:11; I Pita 2:7]. Na vosa ni parofisai 'sa kalougata ko koya sa lako mai ena yacai Jiova' sa voqa kina na nodra kailavaka na lewe vuqa ena Nona a curu vakatui*

ko Jisu na 'Osana'-Save I pray...'Ni mai ia na veivakabulai, au sa masuti Kemuni Turaga' [25-26] ki Jerusalemi, [Maciu 21:9; 23:39; Marika 11:9; Luke 13:35, 19:38; Joni 12:13]; na curu ni qaqa, ia ka sa waraka talega na Nona meca e matana, na mate, sa sega ni yala e kea, ia na Nona qaqa kei na Nona cecere ni dina na Nona tucake tale mai na mate. Ia, me liu mada na kauveilatai qai muri na qaqa ni tucake tale mai na mate. Na lesoni talei ni bula, sa sega kina na curu uciwai. Ko ya ni sa rawarawa nai lakolako, ka sega ni kune kina na reki dina kei na vakacegu, ia sa sala ga vakaJisu, ko ya na bula e tu talega na kena dredre ka meda bolea na lako sivita yani, me vaka ni sa vukei keda kina na Kalou. Me vaka ni sa yalataka na Turaga ko Jisu vei keda ni na sega sara ni laivi keda se biuti keda.

C. Filipai 2 5-11: I. Eda a goleva tiko ena macawa rua sa oti ni vinakata ko Paula mera ilovi ira nai vavakoso enai vakarau ni bula sa vakadinadinataka ko koya ena nona tu vata kei Karisito. Ena macawa sa oti e kaya kina ko Paula ni sega ni vakatau na nona bula vou ena veika e rawata e liu, ka sa kaya ni sa 'de ni manumanu walega' me 'kune' vata kina kei Karisito, se me ciqomi Karisito se me sa nona ko Karisito, ko ya me sa bula ga na Karisito ena nona bula.... Se 'sa sega ni koi au sa bula tiko na Karisito ga sa bula e lomaqu.' Sa raica ko Paula ni sa talei duadua ga na veikilai kei Karisito Jisu – ka sa tucake tale mai na mate, [personal relationship with the resurrected Christ Jesus]. II. Eke [2:5-11] sa lesu tale kina ko Paula me kauta mai na sere ga era dau taleitaka ena gauna ko ya me boro'i kina se ko cei ko Jisu oqo, o koya mera vakabauta, ka me sa nodra Turaga kai Vakabula. Oqo ga na Turaga mera ilovi ira kina, ka ni ko koya ea ilovi koya oti ena bula totoka oqo nei Karisito Jisu. III. Sa dusi Jisu ko Paula ka vakaraitaka nai valavala, nai tovo, na bula totoka nei Jisu Karisito ea mai bulataka, ka mai mate kina ena vukuda meda bula mai na nodai valavalaca. Sa dusia kina ko Paula nai naki ni Kalou ena bula nei Jisu, o Koya ea mai 'vakalalai' se 'vakadravudravuataki Koya' ena vukuda meda vakabulai kina, ko ya ena Nona sa mai yaco me tamata dauveiqaravi ka biuta tu yani na Nonai tutu vaKalou. Sa kauta ga mai na veika me mai yaga vei keda na tamata, ko ya na Nona loloma levu. Sa mai qaravi keda me yacova sara na mate, sa qai vakacerecerei Koya na Kalou me tiko sara e Ligana i Matau. Sa dusia na veitovo vaKalou oqo sa bulataka ko Jisu, ka sa rawa meda vakaivotavota kina ka muria na tamata eda vakabauti Jisu. Na bula vakaJisu e sa rawa meda bulataka talega ka sa na vukei keda kina na Yalo Tabu, me vaka ga na bula nei Jisu sa bula vakararavi taucoko Vua na Kalou. Ena leqa nai lakolako ni

tamata yadua, ena leqa na vuvale, ena leqa na lotu nida bula ga vakataki keda se boletaka ga na noda vuku kei na noda kaukauwa vakatamata,...taura, talairawarawa mada ena bula vakaJisu, na bula ea mai vakaraitaka e vuravura.

D. Marika 11:1-11 [eda golevi Marika ga]: I. Eda goleva tiko mai na Curu VakaTui nei Jisu ki Jerusalemi. Nai vakamacala ni veitikina oqo ena Marika ena via tautauvata ga kei na veika ea vola ko Luke 19:28-40; Maciu 21:1-11 kei Joni 12: 12-19. **Sa matata kina, ko ya, na curu vakaTui nei Jisu eratou vola kece na Kosipeli, ia sa koto ga na kena duidui lalai.** Sa sega ni vunitaki rawa na Nona a lako ko Jisu ki Jerusalemi, me vaka talega ni sa Nonai naki me lako yani ki Jerusalemi, nai tikotiko liu ni Lotu, ka tiko talega kina na Vale ni Soro, kei na Kato ni Veiyalayalati. Me vaka na nodra vakabauta ni sa tiko talega kina na Kalou. Sa kila tiko ko Jisu ni sa kenai tinitini ni Nona curu oqo ki Jerusalemi, me la'ki mate kina. II. Nai lakolako nei Jisu kei ira na nonai tokani ki Jerusalemi era a salavata, *kei ira na lewe vuqa ena nodra a yalovaka vei Jisu na draunikau, sega na yalovaki nai seleiwau.* Kevaka eda raica na kenai balebale e loma sara e laurai ga kina na **uto [yalo] ni Kalou [heart of God].** Era nanamaki na Jiu ni na lako mai na Mesaia me mai sereki ira mai na nodra veivakolonitaki se veivakabobulataki na kai Roma. Ea sega ni vodo mai ena ose, ia sa vodo mai ena luve ni asa...ka sa dusia ga e dua na Tui- nai Vakabula, sega ni vakaiyaragi ena kaukauwa vakaivalu, ia ena loloma, yalomalua kei na yalomalumulumu. E cake eda sa tukuna kina vakalailai na 'luve ni asa' e sa bera mada ga ni vakavulici me vodoki, ia sa yalomalua ga se manoa ni vodoka ko Jisu...e dua ga na cakamana lailai ka sega ni vaka na vakamaravutaki ni wasawasa, se na nona vakabulai na mataboko, se nona vakaturi cake tale mai na mate ko koya sa mate. III. Na nodra marau na lewe vuqa; era tevuka nai sulu, yalovaka na draunikau kei na domo ni nodra kaila vaka: *“Sa kalougata na Tui sa lako mai ena yaca ni Turaga! Me tu mai lomalagi na veivinakati ena veiyasana e cake sara,”*[mai na Same 118:26 cf Luke 2:14]. Sa tadu dina mai na Tui me mai veisereki ka me rawa kina na veivinakati. IV. Ena sega ni galu na gusudra era vakarokorokotaka ka vakavinavinakataka na Kalou. Ko Maciu e kaya ke ra vagalui na tamata ena nodra kailavaki Jisu, ena qisia na Kalou mera vosa mai na veivatu, se ko ira era galu tu. E tolu na soqo levu ka dodonu mera tiko kina na Jiu tagane ka ra vakaitikotiko rauta e 15 na maile [30 na kilomita] mai Jerusalemi: Na Kanavata ni Lakosivia [Feast of the Passover], na Kanavata ni Vale Vakacevaceva [Feast of Tabernacle] kei na Kanavata ni Penitiko [Feast of Penetecost] se VakaIperiu na Shavuot..se Feast of the Weeks ..ena vula ko Sivan rauta na Me 14-June 15. Eda wilika ena macawa sa oti ena Joni ni ra tiko mai Jerusalemi ko ira kece era lako mai ena Kanavata ki Lakosivia [14 Nissan se 14 Epereli]. Na soqo lailai ga e tarava na

Kanavata ni Madrai sega ni Vakaleveni ka vakayacori tiko ena 7 na siga ni oti na Kanavata ni Lakosivia. Ia na Kanavata ni Lakosivia edua na soqo levu vakaJiu era daulako mai kina na Jiu ena veiyasai vuravua kece. V. Ena Nona curu yani ko Jisu ki Jerusalemi, ka lako ki Vale ni Soro ka sa raica na veika tawa vaKalou e vakayacori tiko kina. Ko Maciu, Luke kei Joni e ratou vakamacalataka vata na curu vakatui oqo nei Jisu. Ko Luke ea kaya na Nona tagicaki Jerusalemi ko Jisu, [raica na Luke 13:31-35], me vaka ni raica na leqa sa tu kina kei na nona parofisaitaka na kena na vakarusai, ka vakauasivi na Vale ni Soro, “sa vakatokai me vale ni masu, ia dou sa cakava me nodra qara na daubutako.” Sa sega ni rawa ni galu ko Jisu ni raica ni dodonu me tukuna ka vakayacora na ka dina me vaka nai naki se na loma ni Kalou, ka veitalia ga na mate... , me vaka ni sa kila ko Koya ni sa tu ga e matana na mate. Sa dina, sa dua nai tavi bibi ka dredre na noda tukuna na Dina kei na Dodonu ka vakayacora na dina ni Kalou se loma ni Kalou. VI. Ko Marika ea tukuna ni a vakaraica ko Jisu na koro, kei na Vale ni soro. Me vaka ni sa yakavi na vanua sa gole sara ko Jisu vaka ki Pecani vata kei iratou na Nonai tokani na tisaipeli ki na vale nei Saimoni na vukavuka, oqo talega na nodratou koro ko Meri, Marika kei Lasarusa [Joni 11:1ff]. Sa totoka na veitalanoa kei ira na Nonai tokani voleka, ia sa kila ko Jisu ni tu e matana na gauna dredre sara, me yacova yani na kauveilatai!

D. 2. Na rarawa nei Jisu [Passion Sunday]: Mo wilika na Aisea 50:4-9a, kei na Filipai 2:5-11 e cake:

a. **Same 31: I.** Oqo e dua na Same talei ni noda vakararavi taucoko Vua na Kalou ena veigauna kecega, me vaka na vosa nei Jisu: “Au sa solia na yaloqu ki na ligamuni,” [t 5]; ea cavuta talega ko Jisu me vakaraitaka na taucoko ni Nona vakararavi ka vakanuinui Vua na Kalou, [Luke 23:46]. E sega ena vakanuinui ena kalou matakau se dua tale na ka buli, oqo na vakanuinui ga Vua na Kalou, me vaka sa “*Tu e ligamuni na noqu gauna,*” [t 15]; ia ko koya sa nona ga na Kalou ka sa vakaravita na nona bula Vua. Sa dua dina nai vakavuvuli bibi vei keda nida sotava na gauna dredre, se na gauna vinaka; sa talei duadua ga na noda kaya vata ena vakabauta kei na Daunisame, sa ‘*Tu e ligamuni na noqu gauna.*’

b. **Marika 14: 1-15:47:** [Na Rarawa nei Jisu- Passion Sunday]:

Eda goleva oqo e rua na wase ni vola, ia meda vakalekalekataka ga.

Mo wilika na wase ni vola e rua, masulaka ka vakasamataka: Sa volai ga eke eso na vakasama bibi mo qai vakuria ka *qai vakaibalebale*taka, *taumada ena nomu bula kei na bula ni vavakoso lotu.*

1. Ena wase e **14:1-2:** Na buli i lawaki me coriti ka vakamatei kina ko Jisu [raica talega na Maciu 26:1-5; Luke22:1-2; Joni 11:45-53.]: E ra sa bulia nai

liuliu ni lotu nai le eso mera beitaki Jisu kina ka vaqara na sala me mate kina. Ea tekivutaki mai ena nodra vakasoqona ka cakacaka vata ko ira na Bete Levu, nai Liuliu ni Lotu, na Farisi, na Vunivola, kei ira nai Tokani i Setoki na veika eso mera beitaki Jisu kina. Era sa tarogi talega na lewe ni vanua mera tokona na veibeitaki. Sa rawa me veitalanoataki na veika eso, me vaka na kena basuki na vale ni soro, ka me na qai tara tale ena loma ni tolu na siga. *A cava beka na kenai balebale; se dua tale beka na veibeitaki e dodonu se rawa ni mate kinako Jisu? A cava tale?*

2. 14: 3-9: Ea lumuti Jisu e dua na marama mai Pecani:[raica na Maciu 26:6-13; Joni 12:1-8]. Sa rairai beka ni ko Meri na marama oqo, na taci Marica kei na ganedrau ko Lasarusa sai koya ea vakaturi koya cake tale mai na mate ko Jisu. Sa laurai vakamatata sara na nona lomani Jisu na marama oqo me vakayacora kina na cakacaka bibi ni vei lumuti, me vaka ni a sega ni vakayacora ko Saimoni na Vukavuka, nai taukei ni vale. Oqo e dua nai lumu sau levu sara, ka rauta e 300 na denari na kenai sau. E nai lavo vakaRoma [dua ga na denari nai sau ni tamata cakacaka e na dua na siga-rauta e 3 na peni se 3 na dola ena gauna oqo [Marika 14:5]; ka sau lailai na kakana era kana kina na lewe lima na udolu, ni rauta walega e 200 na denari, [raica Joni 6:7]. Sa sega ni duavata ko Jisu kei ira na taroga ni vinaka cake me volitaki ka soli na kenai sau me ra vakani kina na dravudravua. E dua na vakasama vinaka ko ya, ia ko Jisu sa parofisaitaka ni sa vakayacora na marama oqo e dua nai tavi cecere, ko ya me lumuta na yagona ni sa bera ni mate. Sa sega ni livia ga vakalailai me maroroi na kena vo, ia sa voroka vakadua na tavaya, sa dusia ga na nona solia taucoko mai na vu ni yalona...sa dusia ga na titobu ni nona lomani Jisu. Me vaka ea kaya ni ko ira na dravudravua era na tiko vata ga kei ira ka mera qai vakani ira tiko. Ia, ko Meri ea vakayacora vei Jisu e dua nai tavi cecere na kenai naki, sa vakayacora ga vakadua. Sa na rogo vinaka kina na yacana ki vuravura, me vaka na veivanua kece e vunautaki kina nai tukutuku vinaka, ena bau tukuni talega kina na ka e cakava na marama oqo me kenai divi...ko ya na titobu ni nona lomani Jisu. Na nona lumuti Jisu na marama oqo sai vakatakilakila ga ni nona sa vakarautaki Jisu ki mate sa tu e matana.

3. 14:10-11 Ko Jutasa Isakarioti kei ira na MataBete [raica talega na Maciu 26: 14-16; Luke 22: 3-6]: Ko Jutasa Isakarioti e dua vei iratou na lewe tinikarua na tisaipeli digitaki nei Jisu. Ea vuli ka salavata kei Jisu ena loma ni tolu na yabaki. Sa nonai tavi me nodratou Dauniyau, sa kenai balebale ga ni dua e sa nuitaki ena kedratou maliwa na tisaipeli. Ia, ko Jutasa ea soli Jisu yani. E sega ni talanoa vinaka, ia sa yaco na lomai Jutasa. Ea rairai nanuma ena nona sa soli Jisu yani oqo sa na qai vakayagataka kina ko Jisu na Nona kaukauwa me vorati ira na Nona meca ka vakadeitaka na nodra nanuma na

Jiu, ko ya ni sega ni rawa ni mate na Mesaia! Se vuvutaki iratou na kena vo me vakataki Pita, Joni kei Jemesa ka ratou dau voleka vei Jisu! Sa duatani nai naki nei Jutasa, ka sa dua tani nai naki nei Jisu; ea voleka talega me sikalutu ko Pita, ia sa veivutunitaka na nona cala ka veisau.

4. 14: 12-21, 22-26: Na Kanavata ni Lakosivia kei nai Vakayakavi ni Turaga [Maciu 26:17-30; Luke 22:7-23, 21-23;Joni 13:21-30;I Koronica 11:23-25]: Sa cakitaki Jisu ko Jutasa ena gauna mera dau vakananuma kina na Isireli na Nona veivakabulai levu na Kalou ki vei ira na Nona tamata mai Ijipita. Sa sega ni lesu ko Jisu ena veivakabulai levu mai Ijipita, ia oqo sa vagolea ko Jisu na Kanavata ni Lakosivia mei yakananumi ni yagona kei na Nona dra, me vaka ni sa voleka mai na gauna me mate kina. Sa dua kina nai balebale vou ni Kanavata ni Lakosivia me Kanavata ni vakananumi ni Yagoi Jisu kei na Nona Dra ka livi mai na kauveilatai me bokoci kina na nodai valavalaca. Sa sega ni Nona veisereki ga vakayago, ia sa bibi sara na Nona veisereki vakayalo.

5. 14:27-31,66-72: Sa cakitaki Jisu ko Pita kei na veika sa yacovi Pita ena nona cakitaki Jisu: Ko Pita e dautotolo na nona vosa bolebole, me vaka ni a cakitaki Jisu, ka me yacova ni sa bubului sara ni sa sega ni kilai Jisu, ia ea sega ni cati koya ko Jisu. Ni sa tagi vakarua na toa, sa qai nanuma ko Pita na vosa nei Jisu; sa tagi vakalevu sara kina ena nona sa veivutuni. *Sai vakaraitaki uasivi ko ya, nida sa kila na gauna meda tagi ena noda sa veivutuni ka lesu vei Jisu meda bula kina!*

6. 14:32-42 [Maciu 26:36-40; Luke 23:39-46]: Nona Masu mai Kecisemani kei na Nona vesuki: Sa voleka sara na mate, sa kaukauwa mai na veitemaki ka me levea na mate, ia sa vakayagataka na Turaga na nonai yaragi levu, sai koya na MASU me vakaukauwataki Koya ka me yaco ga na loma ni Kalou. Sa kauti iratou na Nonai tokani lomani: ko Pita, Joni kei Jemesa ka biuti iratou ka toso vakalailai yani ki liu me masu. Ea tolu na mata masumasu: 8, vo ni tisaipeli; 3, ko Pita, Joni kei Jemesa; 1, Jisu taudua. Ko Jutasa Isikarioti sa tiko kei ira na meca, ko ya, ko ira nai Liuliu ni Lotu, mera bulia na ka ena vakayacori me vesuki kina ko Jisu ena bogi ko ya. Ena gauna ni Nona masumasu, eratou sa moce na tisaipeli e tolu, eratou sega ni vakatawa ka masu, me vaka era sa lako mai na meca ka okati kina ko Jutasa. Ena dua ga nai regu, sa soli Jisu yani kina ko Jutasa, ko ya nai vakatakilakila, era sa tauri Jisu vakaukauwa kina na nona meca. Sai naki lawaki me vakayacori ena gauna vakaoqo ka sega ena sigalevu, baleta ni lewe vuqa era sa wavoliti Koya, ka dredre me yaco kina na lomadra nai liuliu ni lotu. Ena rawa talega mera vakavunene na lewe ni vanua nira sa kila na vinaka ni veika sa vakayacora tiko ko Jisu vei ira. Ia, me yaco ga ena bogi. Sa yaco na lomadra nai liuliu ni lotu, ka sa yaco talega na lomai Jutasa. Ia, sa talairawarawa ga ko Jisu ka me

sa yaco ga na loma ni Kalou ena sala oqo. *Sa dua na leqa levu ke cala na noda nanuma ni sa coriti keda nai vakavuvuli cala, na leqa ni moce ka wele ga, ni sa dodonu meda yadra ka MASU tikoga.*

7. **14:53-65:**Lewai e Matadra na qase ni Lotu [Maciu 26:57-68, Luke 22: 54,55, 63-71; Joni 18: 13,14,19-24]: Era sa soqoni na vuku ena Lawa mera vaqara na vanua e rawa ni beitaki kina ko Jisu. Na veibeitaki vakailasu ko ya ni kaya ko Jisu ena vakarusa na Vale ni Soro ka na tara tale ena tolu na siga. Sa sega ni yaga nai le ko ya, me vaqarai tale e dua na sala. Sa galu ga ko Jisu ka sega ni sauma na nodra vosa na veibeitaki. Ni tarogi mai se sai Koya na Mesaia na Luve ni Kalou, sa vakaio kina ko Jisu. Tarava era na qai raica na veivakurabuitaki ni Nona lesu tale mai ena Nona kaukauwa. Sa dredre mera tiloma rawa nai liuliu ni lotu ka vakaraitaka na Bete Levu ena nona dresuka na nona kote. Na nodra lewa vata me sa vakamatei ga ko Jisu ka na tarovi kina na nonai vakavuvuli. Era sa vakalialiai Koya ka lewa me sa vakamatei. Era nanuma ni sa na mate sa na oti kina na veika e dau vakatavuvulitaka. Eda vakabauta ni mate e sega ni cavacava ni bula, ia na tucake tale mai na mate ka sa na qai yaco meda vakanuinui kina. *Na nanuma ni liuliu ni lotu kei ira nai tokani me vakarusai vakadua ko Jisu kei na dina e kauta mai sa sega sara ni mana ka ni sota tiko na tamata kei na Kalou.*

8. **15:1-5:** Sa tu ko Jisu ka lewai ena matai Pailato [Maciu 27:1,2, 11-14; Luke 23:1-5; Joni 18:28-38]: Mai na veilewai vakalotu ki na veilewai ni matanitu ko Roma. Sa tarogi ena dua tale na ka e beitaki kina Koya, “Ko iko na nodra Tui na kai Jutia?” Sa kila na ka dina ko Pailato, ka vinakata me sereki Jisu Mesaia se Karisito, ia era sa kailavaka na lewe vuqa me sereki ko Parapa [se Jisu Parapa], me vaka na nodrai vakarau ena Kana Vata ni Lakosivia...me vakamatei ga ko Jisu ka tawa cala! Sa yaco na lomadra na lewe vuqa. Sa nanuma vakalevu ko Pailato na nonai tutu vakapolitiki ka lailai ga na DINA! Sa sereki Parapa ka soli Jisu Mesaia yani me vakamatei!

9. **15: 6-21:**Totogi mate ka vakalialiai [Maciu 27: 15-26; Luke 23:13-25; Joni 18:39-19:16]: Sa vuluvulu ko Pailato mei vakaraitaki ga ni sega ni dua na cala vakamatani vakaRoma e rawa ni beitaki kina ko Jisu. Sa sega ni dodonu me mate, ia na rai vakapolitiki ko ya, ni nanuma na nonai tutu kei na veiwekani kei ira na Isireli, [ena gauna oqo e vakatokai me dodonu vakapolitiki-politically correct] ka sa dodonu ga vua me soli Jisu vei ira na Jiu mera lewai Koya ena nodra Lawa. Na lewa sa tau ko ya, ni dodonu ga me lauvako ena kauveilatai ko Jisu Karisito. Ni sa tu ga e ligadra na Nona bula, sa tomani tikoga na nodra vakalialiai Koya, ka vakanakuitataki Koya, ka sa colata yani na Nona kauveilatai ki Kalivari! Sa donu tikoga kina na vosa a dau vakasalataki ira kina na tisaipeli kei ira na muri koya, *'Ko koya yadua sa*

via muri au, me kauka ni muria na lomana, me colata ga na nona kauveilatai ka muri au.'

10. **15:22-32**: Sa lauvako ki na kauveilatai ko Jisu [Maciu 27: 31-44; Luke 23:27-43; Joni 19:17-27]: Ko Saimoni na kai Kirini sa vukea na Turaga ena gauna ni Nona rarawa kei na yaluma, ena colata na Nona kauveilatai nei Jisu. Sa oca na Turaga, sa sega na moce ena bogi taucoko ka sigavaka, sa dradra na yagona ena mawe ni kuita ka sa colata galugalu ga na nona kauveilatai. Sa vakasaurarataki ko Saimoni na kai Kirini [na luvena ko Rufo sa yaco e muri me dua na tisaipeli yalo dina—Roma 16:13]. Sa qai torocake ga na nodra vakalialiai Koya, era sa kila ni sa oti eke na kaukauwa nei Jisu ka ni sa na mate dina ga; era sa na vakacegu me vaka ga e liu.

11. **15:33-47**: Na Nona Mate kei na Nona bulu [Maciu 27:45-56; Luke 23:44-49; Joni 19: 28-30]: Sa voleka ni cavuka nai cegu, sa yaluma vakalevu sa cavuta na Same 22:1; “Eloi, Eloi...” na yaluma nei Tevita, sa kila talega ko Jisu ena gauna dredre ko ya. Era sa nanuma cala na sotia kei ira na tu kina, ia na Turaga ni valu sa raica na ka sa yaco sa vakabauta sa kaya, “*E dina ga sa luve ni Kalou na tamata oqo.*” Sa veivakurabuitaki na mate oqo nei Jisu ka ni sa kasei rua nai lati ni Loqi Tabu Sara [Holy of Holies] mai na Vale ni Soro e Jerusalemi. Sa dusia ga ni ko Koya sa rube mai na kauveilatai sa solia vei keda na galala meda curu talega ki na Loqi Tabu sara ka veitaratara kei na Kalou ena vukui Karisito Jisu. Raici ira mada na la’ki buluti Jisu, eso na tisaipeli vuni ka okati kina ko Josefa na kai Arimace, na lewe ni Matabose na Seniadrini; ko Joni e kaya ni ko Nikotomo talega, na lewe talega ni Matabose oqo [Joni 19:39]. Sa talei oqo ni tiko e so e loma ni lotu era sa raica na dina sa kauta mai ko Jisu; sai ira oqo na cakacaka e loma ni lotu me tukuna na dina. Sa talei nida raici ira na marama era doudou mera la’ki raici Jisu, sa evei ko iratou na tisaipeli 11, kei ira talega na vo ni tisaipeli Turaga?

Jovili kei Lisa Meo
25/03/2018